

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 7.5.2008
SEK(2008) 573 lopullinen

Suositus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS,

**liiallisen alijäämän olemassaolosta Portugalissa tehdyn päätöksen 2005/730/EY
kumoamisesta**

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. TAUSTA

Perustamissopimuksen 104 artiklassa vahvistetaan, että jäsenvaltioiden olisi vältettävä liiallisia alijäämiä, ja määrätään menettelystä liiallisen alijäämän tunnistamiseksi ja korjaamiseksi. Liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä säädetään lisäksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1467/97¹, joka on osa vakaus- ja kasvusopimusta. Perustamissopimuksen 104 artiklan 2 kohdan mukaan komission on tarkasteltava talousarviota koskevan kurinalaisuuden noudattamista seuraavilla kahdella arviointiperusteella: a) ylittääkö ennakoitu tai toteutunut julkistalouden alijäämä suhteessa BKT:hen määritellyn 3 prosentin viitearvon (paitsi jos alijäämä on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, tai jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja alijäämä on edelleen lähellä viitearvoa); ja b) ylittääkö julkinen velka suhteessa BKT:hen määritellyn 60 prosentin viitearvon (paitsi jos velan osuus pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa).

Perustamissopimuksen liitteenä olevan, liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyn pöytäkirjan mukaan komissio toimittaa menettelyn täytäntöönpanoa varten tarvittavat tiedot. Pöytäkirjan soveltamisen osana jäsenvaltioiden on neuvoston asetuksen (EY) N:o 3605/93² 4 artiklan mukaisesti annettava tiedot julkisen talouden alijäämistä ja veloista ja muista asiaan liittyvistä muuttujista kahdesti vuodessa, 1. päivään huhtikuuta ja 1. päivään lokakuuta mennessä³.

Komissio aloitti 22. kesäkuuta 2005 liiallista alijäämää koskevan menettelyn Portugalin osalta antamalla 104 artiklan 3 kohdan mukaisen kertomuksen, koska julkisen talouden alijäämän odotettiin vuonna 2005 olevan 6,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja julkisen velan 66,5 prosenttia suhteessa BKT:hen (julkisen velka oli jo ylittänyt 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuosina 2003 ja 2004). Tämä kävi ilmi kesäkuussa 2005 tarkistetusta Portugalin vakaushjelmasta⁴. Neuvosto päätti komission suosituksesta 20. syyskuuta 2005 104 artiklan 6 kohdan mukaisesti, että Portugalin alijäämä oli liiallinen⁵. Neuvosto esitti Portugalille samanaikaisesti ja myös komission suosituksesta 104 artiklan 7 kohdan nojalla suosituksia julkisen talouden liiallisen alijäämän poistamiseksi vuoteen 2008 mennessä⁶.

---

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1056/2005 (EUVL L 174, 7.7.2005, s. 5).

² EYVL L 332, 31.12.1993, s. 7, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2103/2005 (EUVL L 337, 22.12.2005, s. 1).

³ Puolan viimeisin ilmoitus on saatavilla seuraavasta osoitteesta:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2373,58110711&_dad=portal&_schema=portal.
SEK(2005) 836.

⁴ EUVL L 274, 20.10.2005, s. 91.

⁶ Kaikki Portugalin liiallista alijäämää koskevaan menettelyyn liittyvät asiakirjat ovat saatavilla seuraavalta verkkosivustolta:
http://ec.europa.eu/economy_finance/sg_pact_fiscal_policy/excessive_deficit9109_en.htm.

Perustamissopimuksen 104 artiklan 7 kohdan mukaisessa suosituksessaan neuvosto suositti, että ”Portugalin viranomaiset supistavat julkisen talouden alijäämän alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen realistisella ja kestäväällä tavalla viimeistään vuoteen 2008 mennessä noudattaen keskipitkän aikavälin strategiaa. Tätä varten Portugalin viranomaisten on erityisesti rajoitettava julkisen talouden rahoitusaseman heikentymistä vuonna 2005 varmistamalla, että ilmoitetut korjaustoimenpiteet toteutetaan määrätietoisesti; pantava johdonmukaisesti täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan suhdannekorjatun alijäämän, josta on poistettu kertaluonteisten ja muiden väliaikaisten toimien vaikutukset, kestävä ja tuntuva korjaus, supistamalla alijäämää huomattavasti vuonna 2006 [vuodesta 2005] eli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja jatkamalla tämän jälkeen merkittävää supistamista vähintään 3/4 prosentilla suhteessa BKT:hen kunakin seuraavana kahtena vuonna; toteutettava nopeasti uudistuksia, joilla hillitään ja supistetaan menoja tulevina vuosina; käytettävä kaikki mahdollisuudet nopeuttaa julkisen talouden alijäämän supistamista ja oltava valmiita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, jotka voivat olla tarpeen liiallisen alijäämän tilanteen korjaamiseksi vuoteen 2008 mennessä.” Neuvosto suositti myös, että ”Portugalin viranomaisten on varmistettava julkisen talouden bruttovelkasuhteen saattaminen vakaalle lasku-uralle ja lähentymään viitearvoa tyydyttävässä tahdissa huolehtimalla, että velan kehitys vastaa alijäämän supistamisessa saavutettua edistystä, välttämällä velanottoa lisääviä rahoitustoimia ja harkitsemalla huolellisesti suurten julkisten investointihankkeiden mahdollista vaikutusta velkaan, mukaan lukien yksityissektorin kanssa yhteistyössä toteutettavat hankkeet.” Neuvosto edellytti, että Portugalin viranomaiset ”parantavat julkisen talouden tilaa koskevien tietojen keruuta ja käsittelyä.”

Lisäksi neuvosto kehotti Portugalin viranomaisia ”varmistamaan, että julkisen talouden vakauttamista keskipitkällä aikavälillä kohti tasapainossa olevaa tai ylijäämäistä rahoitusasemaa jatketaan sen jälkeen, kun liiallinen alijäämä on korjattu, supistamalla julkisen talouden suhdannekorjattua alijäämää, josta on poistettu kertaluonteisten ja muiden väliaikaisten toimien vaikutukset, vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodessa.”

Taulukko 1: Neuvoston 20. syyskuuta 2005 hyväksymä sopeutus

<i>% suhteessa BKT:hen, jollei muuta ole ilmoitettu</i>	2005	2006	2007	2008
Julkisen talouden rahoitusasema	alijäämä (enintään) 6,2	-4,8	alijäämä < 4	alijäämä < 3
<i>Rakenteellisen rahoitusaseman muutos</i>		+1,5	+ ³ / ₄	+ ³ / ₄
p.m.: Kokonaistuotannon kasvu (%)	0,8	1,4	(vähintään)	(vähintään)
			2,2	2,6

Huom: Rakenteellinen rahoitusasema = suhdannetasoitettu rahoitusasema, jossa ei ole otettu huomioon kertaluonteisia eikä muita väliaikaisia toimenpiteitä.

Lähde: Neuvoston 104 artiklan 7 kohdan mukaisesti antama suositus, jossa viitataan vakaushjelman kesäkuun 2005 tarkistukseen

Kun puolen vuoden määräaika toimia neuvoston suositusten mukaisesti oli 22. kesäkuuta 2006 päättynyt, komissio arvioi toimia, joita Portugalin viranomaiset olivat toteuttaneet korjatakseen julkisen talouden liiallisen alijäämän. Arvionsa perusteella komissio antoi neuvostolle tiedonannon, jossa todettiin, että Portugalin toteuttamat toimenpiteet riittivät varmistamaan, että liiallinen alijäämä pystyttäisiin korjaamaan neuvoston asettamassa määräajassa ja ettei tuolloin tarvittu lisätoimia osana Portugalin liiallista alijäämää koskevaa menettelyä⁷. Neuvosto yhtyi tähän arvioon 11. heinäkuuta 2006 pitämässään kokouksessa.

Neuvoston päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta kumotaan EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 12 kohdan mukaisesti komission suosituksesta, kun liiallinen alijäämä kyseisessä jäsenvaltiossa on neuvoston käsityksen mukaan korjattu.

2. VIIMEAIKAINEN ALIJÄÄMÄKEHITYS

Tiedoista, jotka komissio (Eurostat) on esittänyt Portugalin ennen 1. huhtikuuta 2008 antaman ilmoituksen perusteella, käy ilmi, että julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2007 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen⁸. Julkisen talouden alijäämätoteutuma oli tätä ennen ollut 6,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2005 ja 3,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2006 (ks. taulukko 2). Kun otetaan huomioon tämänhetkisen ilmoituksen mukainen alijäämä ja alijäämän viitearvo, on epätodennäköistä, että mahdolliset tulevat tarkistukset nostaisivat julkisen talouden vuoden 2007 alijäämäsuhteen yli 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen⁹.

Viimeaikainen julkisen talouden alijäämäura on toteutunut tilanteessa, jossa talouskasvu on ollut hidasta mutta asteittain nopeutuvaa ja kokonaistuotannon kasvu on parantunut vuoden 2005 0,9 prosentista 1,3 prosenttiin vuonna 2006 ja 1,9 prosenttiin vuonna 2007. Negatiivisen tuotantokuilun arvioidaan kaventuneen jonkin verran samalla ajanjaksolla.

---

⁷ SEK(2006) 786.

⁸ Eurostatin tiedote nro 54, 18.4.2008.

⁹ Alijäämäsuhteita yleensä tarkistetaan ylös- tai alaspäin sen jälkeen, kun toteutunut alijäämä on julkaistu ensimmäisen kerran kevään ilmoituksessa. Tarkistukset ovat kaikkien EU:n jäsenvaltioiden osalta yleensä suhteellisen pieniä ja keskimäärin hyvin lähellä nollaa. Portugalin alijäämäsuhdetta on yleensä jouduttu tarkistamaan ylöspäin, ei alaspäin. Tämä saattaa osoittaa vinoutumaa ensimmäisten tulosten laadinnassa. Vaikka ei voidakaan sulkea pois sitä mahdollisuutta, että Portugalin julkisen talouden tilejä on jatkossakin tarkistettava, viimeisimpien vuosien tiedot ovat kuitenkin osoittautuneet aiempaa luotettavimmiksi.

Talousarvion toteuttaminen onnistui vuosina 2006 ja 2007 paremmin kuin 104 artiklan 7 kohdan mukaisen suosituksen antamisajankohtana tavoiteltiin¹⁰. Näiden kahden vuoden alijäämätoteutuma oli erityisesti noin 1 prosenttiyksikköä parempi suhteessa BKT:hen kuin alun perin oli arvioitu kesäkuussa 2005 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa¹¹. Julkisen talouden vuoden 2007 tulos kestää myös vertailun joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa esitettyyn arvioon, joka oli 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että julkisessa taloudessa päästiin alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuotta ennen neuvoston asettamaa määräaikaa. Neuvoston 104 artiklan 7 kohdan nojalla antamassaan suosituksessa kehotetulla tavalla käytettiin hyväksi tilaisuutta nopeuttaa julkisen talouden alijäämän supistamista lähinnä jättämällä odotettua paremmat tulot käyttämättä.

Julkisen talouden alijäämä supistui vuosina 2006 ja 2007 sen ansiosta, että julkiset menot suhteessa BKT:hen laskivat ja tulot suhteessa BKT:hen kasvoivat. Menosuhde aleni noin 1 ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja lähes ½ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Samanaikaisesti julkiset tulot kasvoivat noin ¾ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen sekä vuonna 2006 että vuonna 2007. Julkisen talouden vakauttamisen taustalla olivat lähinnä rakenteelliset toimenpiteet. Eräällä kertaluonteisella toimella oli hienoinen 0,1 prosentin vaikutus suhteessa BKT:hen vuonna 2007¹².

Menopuolella juoksevat perusmenot vakaantuivat reaalinääräisesti sekä vuonna 2006 että vuonna 2007. Varsinkin julkishallinnon palkansaajakorvausten alentuminen oli ensiarvoisen tärkeää menojen toteutuneen hillitsemisen kannalta. Tähän vaikuttivat julkisen sektorin työllisyyden vähentyminen sekä vähäisemmässä määrin maltillinen palkkakehitys, kun vuotuiset palkkatarkistukset jäivät alle inflaation ja ikälisät jäädytettiin. Samanaikaisesti rahamääräisten sosiaalietuuksien kasvu hiljensi hieman edellisvuosien hyvin korkealta tasolta. Tähän vaikutti omalta osaltaan vanhuuseläkemenojen kasvun hidastuminen, joka johtui lähinnä siitä, että vanhuuseläkkeelle jäävien määrä pieneni. Tulokseen vaikutti myös työttömyyskorvausmenojen aleneminen vuonna 2007. Julkisten investointien väheneminen vaikutti myös menojen hillitsemiseen ja siitä seuranneeseen alijäämän supistumiseen noin ½ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2006. Nämä numerotiedot vastaavat kaiken kaikkiaan neuvoston esittämää suositusta toteuttaa toimenpiteitä menojen hillitsemiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita vanhuuseläkejärjestelmien uudistus.

---

¹⁰ Verrattuna kesäkuussa 2005 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa esitettyihin julkisen talouden tavoitteisiin, joiden perusteella nykyinen liiallista alijäämää koskeva menettely aloitettiin, kuten 1 jaksossa kuvataan.

¹¹ BKT-tietosarjojen tarkistukset vuoden 2005 lopussa ja vuoden 2006 alussa ovat johtaneet suurempiin BKT-lukuihin, mikä on automaattisesti pienentänyt alijäämäsuhdetta noin ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen.

¹² Kyseessä oli erään padon pitkäaikainen käyttöoikeussopimus, joka kirjattiin muiden pääomamenojen vähennyksenä EKT-95:n sääntöjen mukaisesti.

Tulopuolella verotulot kasvoivat nopeasti, kun erityisesti otetaan huomioon hidaskasvu (ja varsinkin kotimaisen kysynnän kasvu). Verotulojen kasvu vaikuttaa olleen tulosta yleisen alv-kannan korotuksesta 2 prosenttiyksiköllä (19 %:sta 21 %:iin) heinäkuussa 2005, harkinnanvaraisista toimenpiteistä joidenkin verokantojen korottamiseksi (valmisteverot, sosiaaliturvamaksut joissakin työntekijäluokissa, uudet korkean tulotason henkilökohtaisen tuloveron marginaaliveroprosentit) ja joihinkin välittömiin veroihin myönnettävistä alhaisemmista hyvityksistä. Verotulojen myönteinen kehitys johtuu lisäksi suurelta osin verohallinnon parantumisesta ja verosääntöjen paremmasta noudattamisesta, mikä näyttää johtaneen veropohjien laajentumiseen ja tämän kerrannaisvaikutuksiin. Tehostuneen verohallinnon ansiosta verorästejä on saatu kannettua aiempaa paremmin. Vuonna 2007 saatiin lisää verotuloja joidenkin isojen yhtiöveron maksajien kannattavuuden palautumisen ansiosta ja kiinteistöveroista. Muut tulot (mukaan lukien valtion myymät tavarat ja palvelut) kasvoivat kaiken kaikkiaan lähes ½ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuosina 2006 ja 2007. Jossain määrin tämä johtuu myös siitä, että toivuttiin notkahduksesta, joka vuonna 2005 havaittiin valtion omistamien yritysten osingonmaksussa valtiolle.

Edellä kuvattu julkisen talouden kehitys ja talouskehitys johtivat rakenteellisen alijäämän (eli suhdannetasoitettun rahoitusaseman ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä) huomattavaan supistumiseen vuosina 2006 ja 2007. Parannus oli vuonna 2006 noin 2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja vuonna 2007 noin 1 prosenttiyksikkö suhteessa BKT:hen (ks. taulukko 2). Tulokset vaikuttavat ylittävän huomattavasti 104 artiklan 7 kohdan nojalla annetun neuvoston suosituksen, jossa kehoitettiin supistamaan rakenteellista rahoitusasemaa 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2006 vuoteen 2005 verrattuna ja vähintään ¾ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2007.

3. ALIJÄÄMÄENNUSTEET VUODELLE 2008 JA SIITÄ ETEENPÄIN

Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä supistunee 2,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2008, kun kokonaistuotannon kasvun ennustetaan olevan 1,7 prosenttia. Tämä ennuste on verrattavissa joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa vahvistettuun julkisen talouden tavoitteeseen, joka oli 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen (kokonaistuotannon kasvun arvioitiin olevan 2,2 %), ja tarkistettuun tavoitteeseen, joka oli 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja josta ilmoitettiin 26. maaliskuuta sen jälkeen, kun julkisen talouden vuoden 2007 toteutuma oli julkaistu.

Julkisen talouden rahoitusaseman ennustettu koheneminen vuonna 2008 johtuu pääosin tulojen kasvusta. Vuonna 2008 kokonaisverotulojen kasvun odotetaan olevan edelleen nopeampaa kuin nimellisen BKT:n, joskin selkeästi pienemmällä marginaalilla kuin vuonna 2007. Verojoustoissa odotetaan siirtymää lähemmäs pitkän aikavälin keskiarvoa viime vuosien korkeiden lukujen jälkeen, mikä heijastaa myös oletusta, että verohallinnon parantumisesta ja verosääntöjen paremmasta noudattamisesta saatavat marginaaliset hyödyt saattavat ruveta taantumaan. Vuonna 2008 verotuloissa näkyy se, että alv:sta saatavat nettotulot normalisoituvat, kun vuosina 2006 ja 2007 sovellettua alv-palautusten enimmäisaikaa lyhennetään. Yleisen alv-kannan alennus 1 prosenttiyksiköllä (21 %:sta 20 %:iin) 1. päivästä heinäkuuta 2008 kuitenkin alentaa verotuloja. Lisäksi valtion muiden tulojen odotetaan kasvavan hieman suhteessa BKT:hen, koska maahan virtaa enemmän EU:n

varoja, kun uusi kansallinen strateginen viitekehys pannaan täytäntöön¹³. Menojen suhteessa BKT:hen ennustetaan pysyttelevän vakaina. Varsinkin henkilöstömenojen ennakoidaan laskevan suhteessa BKT:hen noin 0,4 prosenttiyksikköä maltillisen palkkakehityksen ja valtionhallinnon vähenevän työntekijämäärän ansiosta. Korkomenot laskevat, kun valtion liikkeeseenlaskemien säästötodistusten korkorakennetta alennetaan harkinnanvaraisesti vuoden 2008 alusta. Sähköntuotannossa käytettävien patojen käyttöoikeudet, joita valtio myöntää, supistavat alijäämää kertaluonteisesti lähes 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁴.

Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteessa, joka perustuu oletukseen, että talouspolitiikka säilyy ennallaan, arvioidaan julkisen talouden alijäämän olevan 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2009 ja kokonaistuotannon kasvun olevan 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa julkisen talouden vuoden 2009 tavoitteeksi asetetaan 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen ja kokonaistuotannon kasvun arvioidaan olevan 2,8 prosenttia. Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan julkisen talouden rahoitusaseman kehitykseen vaikuttaa lähinnä verotaakan pieneneminen, joka vieläkin heijastaa yleisen alv-kannan alennusta heinäkuussa 2008. Lisäksi verotulon kannalta merkittävien makrotalousohjelmojen, kuten kotitalouksien kulutuksen ja palkansaajakorvausten, ennakoidaan laahaavan BKT:n perässä, kun taas verotulojen arvioidaan – toisin kuin edellisvuosina – kehittyvän samansuuntaisesti asianomaisten veropohjien kanssa. Sen vuoksi arvioidaan, että 2 jaksossa mainittu veropohjien laajennus on olennaisilta osiltaan ollut luonteeltaan pysyvää. Jos osa koituvasta hyödystä osoittautuukin myöhemmin väliaikaisemmaksi tai luonteeltaan kestävämmäksi taikka talouskasvun hidastuminen vaikuttaa siihen, julkisen talouden näkymät synkkenevät. Vuonna 2008 toteutetun kertaluonteisen toimen päätyminen suurentaa nimellistä alijäämää. Nykytilanne, jossa vallitsee tavanomaista suurempi epävarmuus rahoitusalan ja talouden kehityksestä, aiheuttaa julkiseen talouteen useita riskejä.

Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan kohentuvan ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2008. Jos talouspolitiikka säilyy ennallaan, vuodeksi 2009 ennakoidaan ¼ prosenttiyksikön heikkenemistä suhteessa BKT:hen. Tältä perustalta tarvitaan huomattavaa edistystä julkisen talouden vakauttamisessa vuoden 2008 talousarvion toteuttamisessa ja kunnianhimoista vuoden 2009 talousarviota, jotta varmistettaisiin, että noudatetaan 104 artiklan 7 kohdan nojalla annettua neuvoston suositusta, jonka mukaan rakenteellista rahoitusasemaa on edelleen supistettava vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosittain sen jälkeen, kun liiallinen alijäämä on saatu korjattua, jotta keskipitkällä aikavälillä edistytään kohti lähellä tasapainoa olevaa tai ylijäämäistä rahoitusasemaa.

Joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa vahvistetaan alijäämätavoitteeksi 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010 ja 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2011. Näiden suunnitelmien taustalla on nähtävä kokonaistuotannon kasvu, joka arvioidaan 3 prosentiksi suhteessa BKT:hen molempina vuosina. Ohjelmatarkistuksesta antamassaan lausunnossa neuvosto totesi, että ”on mahdollista, ettei ohjelmassa esitetty finanssipolitiikan viritys riitä varmistamaan keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista viimeistään vuonna

---

¹³ Maahan virtaavat varat merkitsevät samalla lisämenoja, mikä vähentää huomattavasti näiden tulojen vaikutusta julkisen talouden kokonaistasapainoon.

¹⁴ Kirjattu muiden pääomamenojen vähennyksenä EKT-95:n sääntöjen mukaisesti. Osa saadusta tuotosta käytetään kuitenkin sähköntuotantoyhtiöille maksettaviin korvauksiin, jotta yhtiöt siirtäisivät tuotantohinnat asteittain kuluttajahintoihin.

2010 ohjelmassa suunnitellulla tavalla. Vaikka kaavailtu vakauttamisvauhti, jolla pyritään kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta, on vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen, mukautus saattaa edellyttää lisätoimia (...) riskien vuoksi.”¹⁵

4. VELKAKEHITYS JA ENNUSTEET

Julkisen talouden bruttovelkasuhde ylitti 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen vuonna 2005, kun se hyppäsi vuoden 2004 56,9 prosentista 63,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen¹⁶. Vuonna 2006 velkasuhde kasvoi edelleen 64,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja laski takaisin 63,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Vuonna 2006 havaittu julkisen talouden velkasuhteen nousu johtui suuresta perusalijäämästä ja vähäisemmässä määrin siitä, että julkisen velan implisiittinen korko ylitti nimellisen BKT:n kasvun (ns. lumipallovaikutus). Vuonna 2007 velkasuhteen lasku johtui lähinnä velkaa vähentävästä virta-varanto-korjauserästä. BKT:n kasvun kiihtyminen ja marginaalinen perusaliijäämä auttoivat myös vähäisemmässä määrin velkasuhteen alenemisessa.

Velkasuhde aleni vuonna 2007, joten tässä suhteessa julkisen talouden todettu velkaura on ollut 104 artiklan 7 kohdan nojalla 20. syyskuuta 2005 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Sen lisäksi rahoitustoimet ovat vuosina 2006 ja 2007 kokonaisuutena myötävaikuttaneet negatiiviseen virta-varanto-korjauserään ja näin ollen auttaneet pienentämään julkisen talouden velkasuhdetta: vuonna 2006 huomattavat yksityistämistulot olivat merkittävässä asemassa rahoitusvarojen vähenemisessä, vuonna 2007 talletusten ja käteisrahan väheneminen oli keskeistä rahoitusvarojen vähenemisessä edelleen ja tämän jälkeisessä velkaa vähentävässä virta-varanto-korjauserässä. Talletuksia, käteisrahaa ja yksityistämistuloja lukuun ottamatta rahoitusvarojen nettohankinta pysytteli positiivisena vuosina 2006 ja 2007 ja kasvatti näin ollen velkasuhdetta.

Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan julkisen talouden velkasuhteen odotetaan hieman kasvavan yli 64 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2008 ja, jos talouspolitiikka säilyy ennallaan, olevan 64 ¼ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2009. Tämä kehitys on nähtävä tilanteessa, jossa nimellisen BKT:n kasvu on hidasta ja julkisen talouden alijäämä edelleen melko suuri tänä ja ensi vuonna. Joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa esitettyjen suunnitelmien mukaan velkasuhteen odotetaan vuonna 2008 heijastavan positiivista virta-varanto-korjauserää, joka on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁷. Virta-varanto-korjauserään kohdistuu lisäpainetta siitä oletuksesta, että velan kuolelut yli nimellisarvon lisääntyvät huomattavasti lähitulevaisuudessa sen vuoksi, että tammikuussa 2008 tehtiin muutoksia säästötodistuksista maksettaviin palkkioihin. Velkasuhteen ura vastaa kaiken kaikkiaan neuvoston 104 artiklan 7 kohdan nojalla antamaa suositusta sikäli, että sen kehitys heijastaa alijäämän supistumisessa tapahtuvaa edistystä eivätkä rahoitustoimet vuosina 2006–2009 keskimäärin kasvata velkasuhdetta.

---

¹⁵ EUVL C 73, 19.3.2008, s. 6.

¹⁶ Erot näiden velkalukujen ja liiallista alijäämää koskevan menettelyn aloittamishetkellä arvioitujen lukujen välillä heijastavat pääosin alaviitteessä 11 mainittuja BKT-tietojen tarkistuksia.

¹⁷ Tämä johtunee positiivisesta erosta suoriteperusteisen ja kassaperusteisen alijäämän välillä, kuten tarkistettu ohjelma antaa ymmärtää. Virta-varanto-korjauserää koskevia numerotietoja mukautettiin ottamaan huomioon Portugalin viranomaisten hiljattain tekemä päätös luokitella joihinkin valtion omistamiin sairaaloihin tehdyt pääomalisäykset pääomasiirtoina eikä rahoitustoimina.

5. MUITA NÄKÖKOHTIA

Perustamissopimuksen 104 artiklan 7 kohdan nojalla neuvosto suositti Portugalille, että se parantaisi julkisen talouden tilaa koskevien tietojen keruuta ja käsittelyä, kun otettiin huomioon ilmeiset puutteet, joita oli luotettavien julkista taloutta koskevien tilastojen laatimisessa.

Viime vuosina Portugalin julkisen talouden tilien laatimisessa on tehty institutionaalisia muutoksia ja muita teknisiä parannuksia. Niihin sisältyy yhteistyön parantaminen ja selkeämpi työnjako kansallisen tilastokeskuksen, valtiovarainministeriön ja keskuspankin välillä. Tilastokeskuksen resursseja, vastuuta ja selontekovelvollisuutta on lisätty. Erityisesti vuoden 2006 alussa näiden kolmen tahon välillä allekirjoitettiin yhteistyösopimus ja perustettiin kaksi työryhmää, joissa analysoidaan julkisen talouden tilejä ennen kunkin julkisia taloutta koskevan ilmoituksen tekemistä sekä keskustellaan metodologisista kysymyksistä¹⁸. Näiden muutosten odotetaan parantavan julkista sektoria koskevien tilastojen laatua. Julkisen talouden tilien neljännesvuosittaisen laatimisen ja julkaisemisen pitäisi myös lisätä tilinpäätöksen luotettavuutta ja yleistä laatua, kun liiketoimet, jotka edellyttävät erityistä kirjanpito-käsittelyä, yksilöidään aikaisemmin kuin ennen. Vaikuttaa siltä, että aktiivisemmin on valvottu sitä, että julkisen talouden alasektorit ilmoittavat tiedot oikea-aikaisesti. Lisäksi talousarvion toteuttamista koskevat tiedot ovat nykyisin yksityiskohtaisempia ja oikea-aikaisemmin saatavilla. Tämän ansiosta viime vuosia koskevat tiedot ovat osoittautuneet aikaisempaa luotettavimmiksi. Kaiken kaikkiaan tämä kehitys merkitsee, että neuvoston suositusta on noudatettu.

6. PÄÄTELMÄT

Julkisen talouden alijäämä supistui huomattavasti suhteessa BKT:hen vuoden 2005 6,1 prosentista 3,9 prosenttiin vuonna 2006 ja 2,6 prosenttiin vuonna 2007 eli alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Alijäämän supistuminen on pääasiassa perustunut luonteeltaan pysyviin toimenpiteisiin. Rakenteellinen rahoitusasema eli suhdannetasoitettu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä koheni noin 2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja edelleen 1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2007 eli huomattavasti enemmän kuin neuvoston suositus, joka oli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja vähintään $\frac{3}{4}$ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan alijäämän odotetaan supistuvan 2,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2008 (mukaan luettuina lähes 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen olevat kertaluonteiset toimenpiteet, joita ilman alijäämä olisi silti alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen). Jos talouspolitiikka säilyy ennallaan, alijäämän ennustetaan kasvavan 2,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2009. Tämä osoittaa, että alijäämä on uskottavasti ja pysyvästi saatu 3 prosentin viitearvon alapuolelle.

---

¹⁸ 'Acordo de Cooperação Institucional no Domínio das Estatísticas das Administrações Públicas' (Institutionaalinen yhteistyösopimus julkista sektoria koskevien tilastojen alalla). Englanninkielinen versio saatavilla osoitteessa http://www.dgo.pt/FP/StatisticsAgreement_INE_BP_DGO.pdf. Ks. myös 'Consolidated Inventory of sources and methods [for EDP statistics]', saatavilla osoitteesta: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/pls/portal/docs/PAGE/PGP_DS_GFS/PGE_DS_GFS_11/EDPL_PT_20_07_REV1.PDF.

Julkinen bruttovelka väheni vuoden 2006 64,7 prosentista suhteessa BKT:hen 63,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen mukaan velan odotetaan kasvavan hieman noin 64 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2008 ja, jos talouspolitiikka säilyy ennallaan, 64 ¼ prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2009 mennessä tilanteessa, jossa BKT kasvaa hitaasti ja julkisen talouden alijäämä on edelleen melko suuri.

Kokonaistilanteen arviointi osoittaa, että Portugalin liiallisen alijäämän tilanne on korjattu. Tästä syystä komissio suosittaa, että neuvosto kumoaisi päätöksen liiallisen alijäämän olemassaolosta Portugalissa.

Taulukko 2: Julkisen talouden kehitys vuosina 2005–2009

	2005	2006	2007	2008		2009	
				KOM	VO ⁽²⁾	KOM ⁽³⁾	VO ⁽²⁾
<i>% suhteessa BKT:hen, jollei muuta ole ilmoitettu</i>							
Julkisen talouden rahoitusasema	-6,1	-3,9	-2,6	-2,2	-2,4	-2,6	-1,5
					(-2,2)		
– Kokonaistulot	41,6	42,4	43,1	43,6	42,7	43,3	42,8
– Kokonaismenot	47,7	46,3	45,7	45,7	45,1	45,9	44,4
<i>josta:</i>							
– <i>korkomenot</i>	2,6	2,8	2,8	2,8	2,9	2,7	2,8
– <i>kiinteän pääoman bruttomuodostus</i>	2,9	2,3	2,4	2,4	2,2	2,4	2,3
Perusjäämä	-3,5	-1,1	0,2	0,6	0,5	0,1	1,3
Kertaluonteiset ja väliaikaiset toimenpiteet	-0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0
Rakenteellinen rahoitusasema⁽¹⁾	-5,2	-3,2	-2,2	-1,9	-1,6	-2,2	-1,0
Rakenteellinen perusjäämä ⁽¹⁾	-2,6	-0,4	0,6	0,8	1,3	0,6	1,8
Julkinen bruttovelka⁽⁴⁾	63,6	64,7	63,6	64,1	64,1	64,3	62,5
Velkasuhteen muutos (a) = (b) + (c) + (d) ⁽⁵⁾	5,3	1,1	-1,1	0,5	-0,3	0,2	-1,6
<i>Seuraavien osuus:</i>							
– <i>perusjäämä (b)</i>	3,5	1,1	-0,1	-0,6	-0,5	-0,1	-1,3
– <i>”lumipallovaikutus” (c)</i>	0,7	0,3	-0,2	0,4	-0,1	0,3	-0,4
– <i>virta-varanto-korjauseura (d)</i>	1,1	-0,2	-0,8	0,7	0,4	0,0	0,0
<i>Pm Kokonaistuotannon kasvu (%)</i>	0,9	1,3	1,9	1,7	2,2	1,6	2,8
<i>Pm Tuotantokuilu</i>	-1,7	-1,6	-1,1	-1,0	-1,8	-1,0	-1,1

⁽¹⁾ Suhdannetasoitettu rahoitusasema (perusjäämä), jossa ei ole otettu huomioon kertaluonteisia eikä väliaikaisia toimenpiteitä.

⁽²⁾ Ohjelman mukaiset suhdannetasoitettu ja rakenteellinen rahoitusasema sekä tuotantokuilu ohjelmassa annettujen tietojen perusteella tehtyjen komission yksiköiden laskelmien mukaan.

⁽³⁾ Perustuu oletukseen talouspolitiikan pysymisestä ennallaan.

⁽⁴⁾ Bruttovelkasuhteen muutos voidaan osoittaa seuraavasti:

$$\frac{D_t}{Y_t} - \frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} = \frac{PD_t}{Y_t} + \left(\frac{D_{t-1}}{Y_{t-1}} * \frac{i_t - y_t}{1 + y_t} \right) + \frac{SF_t}{Y_t}$$

jossa t on aika; D on julkisen velan määrä, PD perusalijäämä, Y nimellinen BKT ja SF virta-varanto-korjauseura; i on vieraan pääoman keskikustannus ja y nimellisen BKT:n kasvu. Suluissa esitetään lumipallovaikutus.

⁽⁵⁾ Osatekijät eivät ehkä vastaa loppusummaa pyöristyksen vuoksi.

Lähteet: Komission yksiköiden kevään 2008 talousennuste (KOM) ja joulukuussa 2007 esitetty tarkistettu vakausohjelma (VO). Suluissa on Portugalin viranomaisten 26. maaliskuuta 2008 ilmoittamat uudet viralliset ennusteet.

Suositus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS,

liiallisen alijäämän olemassaolosta Portugalissa tehdyn päätöksen 2005/730/EY kumoamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 104 artiklan 12 kohdan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvoston päätöksellä 2005/730/EY¹⁹, joka tehtiin EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 6 kohdan mukaisesti komission suosituksesta, todetaan, että Portugalissa oli liiallinen alijäämä. Neuvosto pani merkille, että julkisen talouden arvioitu alijäämä oli 6,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2005, mikä oli enemmän kuin perustamissopimuksen mukainen 3 prosentin viitearvo, ja että julkisen bruttovelan odotettiin olevan 66,5 prosenttia suhteessa BKT:hen eli yli perustamissopimuksen mukaisen 60 prosentin viitearvon.
- (2) Neuvosto antoi 20 päivänä syyskuuta 2005 perustamissopimuksen 104 artiklan 7 kohdan ja liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97²⁰ 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti Portugalille komission suositukseen perustuvan suosituksen liiallisen alijäämän poistamiseksi vuoteen 2008 mennessä. Suositus julkaistiin.
- (3) Neuvoston päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta kumotaan EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 12 kohdan mukaisesti, kun liiallinen alijäämä kyseisessä jäsenvaltiossa on neuvoston käsityksen mukaan korjattu.
- (4) Perustamissopimuksen liitteenä olevan liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyn pöytäkirjan mukaan komissio toimittaa menettelyn täytäntöönpanoa varten tarvittavat tiedot. Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyn pöytäkirjan soveltamisesta 22 päivänä marraskuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3605/93²¹ 4 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on pöytäkirjan soveltamisen osana annettava tiedot julkisen

---

¹⁹ EUVL L 274, 20.10.2005, s. 91.

²⁰ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1056/2005 (EUVL L 174, 7.7.2005, s. 5).

²¹ EYVL L 332, 31.12.1993, s. 7, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2103/2005 (EUVL L 337, 22.12.2005, s. 1).

talouden alijäämistä ja veloista ja muista asiaan liittyvistä muuttujista kahdesti vuodessa, 1 päivään huhtikuuta ja 1 päivään lokakuuta mennessä.

- (5) Niiden tietojen perusteella, jotka komissio (Eurostat) on asetuksen (EY) N:o 3605/93 8 g artiklan 1 kohdan mukaisesti toimittanut saatuaan Portugalilta ilmoituksen ennen 1 päivää huhtikuuta 2008, ja komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteen perusteella voidaan tehdä seuraavat päätelmät:
- julkisen talouden alijäämä supistui suhteessa BKT:hen vuoden 2005 6,1 prosentista 3,9 prosenttiin vuonna 2006 ja 2,6 prosenttiin vuonna 2007 eli alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Viimeksi mainittua lukua voidaan verrata joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa asetettuun 3 prosentin tavoitteeseen suhteessa BKT:hen,
  - julkisen talouden rahoitusaseman kohenemiseen vaikuttivat sekä julkisten menojen lasku suhteessa BKT:hen että menojen kasvu suhteessa BKT:hen. Menosuhde aleni 1 ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja lähes ½ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Samanaikaisesti julkiset tulot kasvoivat noin ¾ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen sekä vuonna 2006 että vuonna 2007. Julkisen talouden vakauttamisen taustalla olivat lähinnä rakenteelliset toimenpiteet; eräällä kertaluonteisella toimella oli hienoinen 0,1 prosentin vaikutus suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Rakenteellisen rahoitusaseman (eli suhdannetasoitettun rahoitusaseman ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä) arvioidaan kohentuneen 2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja 1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2007, mikä noudattaa 104 artiklan 7 kohdan nojalla annettua neuvoston suosituksessa esitettyä rakenteellisen rahoitusaseman kohenemistä 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2006 ja vähintään ¾ prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2007,
  - komission yksiköiden kevään 2008 talousennusteessa ennakoidaan alijäämän supistuvan vuonna 2008 edelleen 2,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen lähinnä joidenkin lisätulojen avittamana; samalla talousarvion toteuttamista hyödyttää alijäämää supistava kertaluonteinen toimenpide, joka on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Pääpiirteissään tämä vastaa virallista alijäämätavoitetta, joka joulukuussa 2007 tarkistetussa Portugalin vakausohjelmassa oli 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja tarkistettua 2,2 prosentin tavoitetta suhteessa BKT:hen, josta Portugalin viranomaiset ilmoittivat maaliskuun 2008 lopulla. Kevään talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on vuonna 2009 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, jos talouspolitiikka säilyy ennallaan. Tämä osoittaa, että alijäämä on uskottavasti ja pysyvästi saatu 3 prosentin viitearvon alapuolelle. Rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan kohenevan vuonna 2008 noin ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ja, jos talouspolitiikka säilyy ennallaan, heikkenevän ¼ prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2009. Tämä kehitys on nähtävä suhteessa tarpeeseen edetä kohti julkisen talouden rahoitusaseman keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka Portugalin kohdalla tarkoittaa 0,5 prosentin rakenteellista alijäämää suhteessa BKT:hen,

- julkinen velka väheni vuoden 2006 64,7 prosentista suhteessa BKT:hen 63,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2007. Komission yksiköiden kevään 2008 talouseennusteen mukaan BKT:n hidas kasvu ja julkisen talouden edelleen suhteellisen suuri alijäämä pitävät julkisen velan noin 64 ¼ prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2009.

(6) Neuvoston käsityksen mukaan Portugalin liiallinen alijäämä on korjattu, ja näin ollen päätös 2005/730/EY olisi kumottava,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kokonaistilanteen arviointi osoittaa, että Portugalin liiallisen alijäämän tilanne on korjattu.

2 artikla

Kumotaan päätös 2005/730/EY.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*